

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету міжнародних відносин і права

Юрій МУДРИК

Підпис

29 серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні питання правового регулювання договірних та позадоговірних відносин

Галузь знань – D Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність – D8 Право

Рівень вищої освіти – Другий (магістерський)

Освітньо-професійна програма – Право

Обсяг дисципліни – 4 кредити ЄКТС, **Шифр дисципліни** – ОФП.04

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (фахової підготовки)

Факультет – міжнародних відносин і права

Кафедра – права

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	1	2	4	120	38	12		26		82				+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Право» другого (магістерського) рівня за спеціальністю D8 «Право»

Робоча програма складена О. Пундою д-ром юрид. наук, проф. Олександром ПУНДОЮ
Підпис(и) автора(ів) Ступінь, вчене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри права
Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

Зав. кафедри Микола Вавринчук
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету міжнародних відносин і права

Голова вченої ради факультету Юрій Мудрик
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

2. ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ім'я, ПРИЗВИЩЕ
Гарант ОП	міжнародних відносин і права		Світлана ЛУЧКОВСЬКА

3. Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Актуальні питання правового регулювання договірних та позадоговірних відносин» є обов'язковим компонентом фахової підготовки магістрів права. Дисципліна спрямована на поглиблене вивчення механізмів регулювання договірних та позадоговірних відносин, в тому числі зобов'язальних правовідносин, враховуючи виклики воєнного стану, цифровізації економіки та необхідності комплексного юридичного супроводу бізнесу.

Пререквізити: ОЗП.01 Етичні стандарти юридичної практичної та наукової діяльності, ОЗП.02 Філософія права, ОФП.01 Актуальні проблеми комерційного права, ОФП.02 Засади та процедури судочинства: доктринальні та практичні аспекти, ОФП.03 Проблеми права екологічної безпеки та сталий розвиток, Виробнича практика 1.

Постреквізити: ОФП.06 Міжнародне економічне право, ОФП.07 Правове регулювання господарської діяльності в країнах ЄС, ОФП.08 Правове регулювання господарської діяльності в країнах ЄС (курслова робота), ОФП.09 Проблемні аспекти фінансового та інвестиційного права, ОФП.12 Юридична (клінічна) практика, ОФП.13 Виробнича практика 2, ЄДКІ.

Відповідно до **Стандарту вищої освіти** із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

Компетентності: ІК. Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права. ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК10. Здатність розробляти проекти та управляти ними. ФК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України. ФК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні. ФК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України. ФК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, надавати розгорнуту юридичну аргументацію. ФК8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів. ФК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування. ФК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією. ФК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості. УК1. Здатність комплексно застосовувати поглиблені правничі знання та практичні навички для юридичного супроводу бізнесу, здійснення правозахисної діяльності та вирішення складних правових завдань у національному та міжнародному контексті, демонструючи лідерські якості та дотримуючись професійних етичних стандартів.

Програмні результати навчання. ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання. ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. ПРН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки. ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання. ПРН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності. ПРН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг. ПРН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування

права. ПРН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу. 18. Розробляти та впроваджувати стратегії комплексного юридичного супроводу суб'єктів господарювання, включаючи оцінку правових ризиків та забезпечення відповідності діяльності національним та міжнародним правовим актам у сфері бізнесу.

Мета дисципліни: формування у здобувачів системи поглиблених теоретичних знань та прикладних навичок щодо актуальних питань правового регулювання договірних та позадоговірних відносин.

Завдання дисципліни: з'ясування проблемних теоретико-практичних питань, які виникають при регулюванні договірних та позадоговірних відносин, зокрема зобов'язальних відносин в умовах нестабільності та технологічного прогресу, вироблення навичок написання договорів і процесуальних документів з огляду на особливості воєнного стану та цифровізації економіки.

Предмет дисципліни: правова характеристика договірних та позадоговірних відносин, зобов'язальних правовідносин; нормативно-правові акти, що регламентують порядок укладення, виконання та припинення договорів, відшкодування шкоди; особливості договірних та позадоговірних відносин у сфері бізнесу, ІТ, авторського права, спадкування; судова практика у сфері договірних та позадоговірних відносин.

Результати навчання. Здобувач, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен **знати:** нормативно-теоретичні основи регулювання договірних та позадоговірних зобов'язань; сучасний стан судової практики щодо визнання правочинів недійсними; правовий режим об'єктів інтелектуальної власності та цифрових активів; механізми спадкування бізнесу та особливості спадкового договору; правила застосування колізійних норм у зобов'язаннях з іноземним елементом; **розуміти:** проблеми виконання зобов'язань та застосування форс-мажору в умовах воєнного стану, специфіку фраздаторних правочинів та захисту прав кредиторів, а також сучасні проблеми правового регулювання ІТ-контрактів, смарт-контрактів та відповідальності за шкоду, завдану джерелом підвищеної небезпеки або внаслідок збройної агресії; **застосовувати:** законодавство при вирішенні практичних кейсів та при розробці проєктів договорів, а також процесуальних документів щодо відшкодування шкоди та захисту ділової репутації; **аналізувати:** судову практику щодо вирішення спорів у сфері зобов'язального права; шляхи вдосконалення законодавства у сфері захисту інтелектуальної власності та цифровізації цивільного обороту; вплив міжнародних стандартів на національне договірне право.

4. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:		
	лекції	практичні заняття	самостійну роботу
<i>Другий семестр</i>			
Тема 1. Правочини та їх недійсність: судова практика та цифрові ризики	2	6	12
Тема 2. Виконання зобов'язань та відповідальність бізнес-структур	2	4	16
Тема 3. Договірні конструкції	2	4	16
Тема 4. Правова охорона нематеріальних активів	2	4	16
Тема 5. Позадоговірні зобов'язання: делікти та кондикція	2	4	14
Тема 6. Спадкування бізнес-активів та правонаступництво	2	4	8
Разом за семестр	12	26	82

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
	<i>Другий семестр</i>	
1	Тема 1. Правочини та їх недійсність: судова практика та цифрові ризики Сучасна парадигма правочину в цивільному праві України. Трансформація форми правочину: від письмової до електронної. Правова природа смарт-контрактів (smart contracts). Проблеми ідентифікації сторін при використанні блокчейн-технологій. Використання кваліфікованого електронного підпису (КЕП) та довірчих послуг (сервіс «Дія.Підпис»). Ризики визнання неукладеними договорів, погоджених у месенджерах та через e-mail: аналіз актуальної судової практики. Інститут недійсності правочинів: еволюція підходів Верховного Суду. Доктрина <i>venire contra factum proprium</i> (заборона суперечливої поведінки) як запобіжник недобросовісного оскарження договорів. Фраудаторні правочини (правочини на шкоду кредиторам): критерії ідентифікації, стандарти доказування, наслідки для сторін та третіх осіб. Проблема виведення активів боржником напередодні банкрутства. «Дефекти волі» при укладенні правочинів, особливості доказування в суді. Інститут реституції та захист прав добросовісного набувача майна. Літ.: [1-4; 5; 7; 10; 14; 16; 17].	2
2	Тема 2. Виконання зобов'язань та відповідальність бізнес-структур Динаміка зобов'язальних правовідносин в умовах воєнного стану. Принципи належного виконання зобов'язань. Забезпечення виконання зобов'язань: Іпотека та застава: проблеми звернення стягнення на майно, що знаходиться на тимчасово окупованих територіях або в зоні бойових дій. Зупинення реалізації предмета іпотеки: законодавчі мораторії. Порука в бізнесі: підстави припинення поруки, обсяг відповідальності поручителя при банкрутстві основного боржника. Інші види забезпечення: гарантія, притримання, завдаток або аванс (розмежування в судовій практиці). Відповідальність за порушення зобов'язань: Штрафні санкції: співвідношення пені та штрафу, подвійна облікова ставка НБУ. Право суду на зменшення розміру неустойки: критерії та межі суддівського розсуду. Форс-мажор (обставини непереборної сили): війна як форс-мажорна обставина. Процедура засвідчення форс-мажору: сертифікати Торгово-промислової палати (ТПП) України. Аналіз листа ТПП від 28.02.2022. Відмінність між звільненням від відповідальності та припиненням зобов'язання неможливістю виконання (ст. 607 ЦК України). Літ.: [1; 5; 7; 15; 22; 23].	2
3	Тема 3. Договірні конструкції. Класичні договірні конструкції в сучасних соціально-економічних відносинах. Договори передачі майна та користування: Купівля-продаж та поставка: момент переходу ризиків випадкового знищення майна (актуально в умовах обстрілів). Оренда під час війни: механізм застосування ст. 762 ЦК України (звільнення	2

	від орендної плати за час, коли майно не могло використовуватися). Судова практика щодо зменшення орендної плати. Лізинг техніки та обладнання: особливості розірвання договорів та вилучення предмета лізингу. ІТ-контракти та сфера послуг: Специфіка договорів у сфері ІТ: Software Development Agreement, SLA (Service Level Agreement), SaaS (Software as a Service). Договори про надання послуг з ФОП або трудові договори: ризики перекваліфікації. Ознаки трудових відносин. Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД): ЗЕД-контракти: істотні умови, валютне регулювання, арбітражні застереження. Застосування правил ІНКОТЕРМС 2020 при поставках товарів. Розподіл витрат та ризиків між експортером та імпортером. Літ.: [1-2; 5-8; 10-14; 24-25].	
4	Тема 4. Правова охорона нематеріальних активів Інтелектуальна власність (ІВ) як ключовий актив сучасного бізнесу. Договірний аспект ІВ: Авторське право на комп'ютерні програми, бази даних та контент, створений штучним інтелектом (AI). Права на код, написаний найманим працівником або фрілансером. Торговельні марки: реєстрація, моніторинг порушень. Розпорядження майновими правами ІВ: ліцензійні договори, договори про передачу виключних прав, франчайзинг (комерційна концесія). Захисний аспект ІВ та особистих немайнових прав: Кіберсквотинг та доменні спори: процедура UDRP (Єдиної політики розгляду спорів щодо доменних імен) та національні суди. Захист ділової репутації бізнесу: спростування недостовірної інформації в Інтернеті. Електронні докази у справах про дифамацію. Захист зображення особи: використання фотографій людей у рекламі, GDPR стандарти (Загального регламенту про захист даних Європейського Союзу) та українське законодавство. Літ.: [2; 5; 7; 9; 10; 14; 21].	2
5	Тема 5. Позадовірні зобов'язання: делікти та кондикція Деліктні зобов'язання: Генеральний делікт: принцип презумпції вини заподіювача шкоди. Відповідальність за шкоду, завдану джерелом підвищеної небезпеки (ДТП, промислові аварії). Відшкодування «воєнної» шкоди: механізми компенсації збитків, завданих бізнесу та фізичним особам внаслідок збройної агресії РФ. Подолання судового імунітету держави-агресора: позиція Верховного Суду. Виконання судових рішень за рахунок заморожених активів РФ (перспективи). Делікти з іноземним елементом: право, що застосовується до відшкодування шкоди. Кондикційні зобов'язання: Зобов'язання з набуття або збереження майна без достатньої правової підстави (ст. 1212 ЦК України). Співвідношення кондикції з віндикацією (витребування майна) та реституцією (наслідки недійсності правочину). Конкуренція позовів. Повернення помилкових банківських переказів та транзакцій у криптовалюті. Повернення майна, переданого за неукладеним договором.	2

6	Літ.: [5-7]. Тема 6. Спадкування бізнес-активів та правонаступництво Спадкове право як інструмент забезпечення стабільності бізнесу. Спадкування за заповітом та договором: Спадковий договір: переваги перед заповітом, умови розірвання, забезпечення прав набувача. Заповіт: вимоги до форми. Особливості посвідчення заповітів в умовах воєнного стану. Недійсність заповіту: підстави та судова практика. Спадкування бізнесу та міжнародний аспект: Черги спадкування за законом. Зміна черговості одержання права на спадкування. Спадкування частки в статутному капіталі ТОВ: переважне право інших учасників, виплата вартості частки спадкоємцям. Спадкування цифрових активів. Відповідальність спадкоємців за боргами спадкодавця: межі відповідальності, процедура пред'явлення вимог кредиторами. Спадкування з іноземним елементом: визначення юрисдикції та застосовного права. Спадковий реєстр. Літ.: [5; 6; 12; 15; 18].	2
6	Разом за другий семестр	12

5.2. Зміст практичних занять

Номер практичного заняття	Перелік тем практичних занять, їх анотації	Кількість годин
	<i>Другий семестр</i>	
1	Тема 1. Правочини та їх недійсність: судова практика та цифрові ризики. Частина 1. Літ.: [1-4; 5; 7; 10; 14; 16; 17].	2
2	Тема 1. Правочини та їх недійсність: судова практика та цифрові ризики. Частина 2. Літ.: [1-4; 5; 7; 10; 14; 16; 17].	2
3	Тема 2. Виконання зобов'язань та відповідальність бізнес-структур. Частина 1. Літ.: [1; 5; 7; 15; 22; 23].	2
4	Тема 2. Виконання зобов'язань та відповідальність бізнес-структур. Частина 2. Літ.: [1; 5; 7; 15; 22; 23].	2
5	Тема 3. Договірні конструкції. Частина 1. Літ.: [1-2; 5-8; 10-14; 24-25].	2
6	Тема 3. Договірні конструкції. Частина 2. Літ.: [1-2; 5-8; 10-14; 24-25].	2
7	Тема 3. Договірні конструкції.	2

8	Частина 3. Літ.: [1-2; 5-8; 10-14; 24-25].	2
9	Тема 4. Правова охорона нематеріальних активів. Частина 1. Літ.: [2; 5; 7; 9; 10; 14; 21].	2
10	Тема 4. Правова охорона нематеріальних активів. Частина 2. Літ.: [2; 5; 7; 9; 10; 14; 21].	2
11	Тема 5. Позадовісні зобов'язання: делікти та кондикція. Частина 1. Літ.: [5-7].	2
12	Тема 5. Позадовісні зобов'язання: делікти та кондикція. Частина 2. Літ.: [5-7].	2
13	Тема 6. Спадкування бізнес-активів та правонаступництво. Частина 1. Літ.: [5; 6; 12; 15; 18].	2
13	Тема 6. Спадкування бізнес-активів та правонаступництво. Частина 2. Літ.: [5; 6; 12; 15; 18].	2
13	<i>Разом за другий семестр</i>	26

5.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота здобувачів вищої освіти денної форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до практичних занять та виконанні індивідуального завдання. До послуг здобувачів створена сторінка навчальної дисципліни у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни та необхідні навчально-методичні матеріали.

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кіл-сть годин
	<i>Другий семестр</i>	
1	Опрацювання лекційного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 1	3
2	Опрацювання практичного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 2	3
3	Опрацювання практичного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 3. Закріплення ІДЗ	6
4	Опрацювання практичного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 4 Підготовка до ІДЗ	8
5	Опрацювання практичного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 5. Підготовка до ІДЗ	8
6	Опрацювання практичного матеріалу та нормативно-правових актів,	8

	підготовка до практичного заняття № 6 Підготовка до ІДЗ	
7	Опрацювання практичного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 7. Підготовка до ІДЗ	8
8	Опрацювання практичного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття №8. Підготовка до ІДЗ	8
9	Опрацювання практичного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 9. Підготовка до ІДЗ	8
10	Опрацювання практичного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 10. Підготовка до ІДЗ	8
11	Опрацювання практичного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до заняття №11. Презентація ІДЗ	6
12	Опрацювання практичного матеріалу та нормативно-правових актів, підготовка до практичного заняття № 12-13.	8
	Разом:	82

6. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних методів. Зокрема, лекції проводяться переважно словесними методами, а практичні заняття проводяться з використанням інформаційних технологій, інтерактивних технологій і мають за мету – набуття здобувачами практичних навичок з вирішення практичних завдань, передбачених конкретними завданнями до відповідних тем, а також підготовки договірних, процесуальних та інших юридичних документів.

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування;
- оцінювання результатів роботи на практичних заняттях (виконання практичних завдань, кейсів, участь в обговоренні ситуацій, підготовка юридичних документів та ін.);
- оцінювання результатів виконання **ІДЗ**.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контрольного заходу.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контролю, який проводиться з усього матеріалу дисципліни за білетами, попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи, суму балів нижчу за 60 відсотків від максимального балу, не допускається до семестрового контролю, поки не виконає обсяг роботи, передбачений Робочою програмою. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу) з усіх видів поточного контролю і не склав іспит, вважається таким, який має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8. Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування

занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активно працювати на занятті, розв'язувати задачі, брати участь у дискусіях щодо прийнятих рішень при виконанні здобувачами задач).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння здобувачем теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять й виконання індивідуального домашнього завдання. Виконання індивідуального завдання завершується його здачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи. У якості ІДЗ здобувач може підготувати тези доповіді на конференцію за однією з тем навчальної дисципліни при дотриманні узгоджених з викладачем термінів його виконання.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має **дотримуватися політики доброчесності** (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без вірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено **визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти**, що розміщені на доступних платформах: EdEra, VUMonline, Prometheus, Coursera, Дія. Цифрова освіта (<https://ed-era.com/>; <https://vumonline.ua/>; <https://prometheus.org.ua/>; <https://www.coursera.org/>; <https://osvita.diia.gov.ua/>) та ін., які сприяють формування компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ (<https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-poryadok-vyznannya-ta-perezarahuvannya-rezultativ-navchannya.pdf>)).

Засади використання технологій штучного інтелекту (ШІ) в освітньому процесі. Використання ШІ (властивість систем коректно інтерпретувати зовнішні дані відповідно до поставленої мети, навчатися з таких даних та використовувати результати навчання для досягнення поставлених цілей, в тому числі зі збирання та використання нових даних, шляхом взаємодії з навколишнім середовищем: [Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у ХНУ](https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-systemu-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf) <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-systemu-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>) повинно забезпечувати повагу до конфіденційності та захисту даних учасників освітнього процесу, відповідати нормам та принципам академічної доброчесності. Використання контенту, створеного ШІ, обов'язково фіксується, - вказується назва застосунку, методики його використання та ін. Учасники освітнього процесу повинні бути уважними до згенерованої ШІ інформації та розглядати її як «неперевірений вихідний матеріал».

9. Оцінювання результатів навчання здобувачів магістерського рівня у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС, яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

**Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання
здобувачів денної форми здобуття освіти**

Аудиторна робота								Самостійна робота	Семестровий контроль	
Другий семестр										Разом балів
Практичні заняття								ІДЗ	Іспит	
1	2	3	4-5	6-7	8-9	10-11	12-13			
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)										
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	12-20	24-40	60-100
24-40								12-20	24-40	

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування здобувачів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння здобувачем спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при розв'язуванні задач, кейсів; результати самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення завдань, вміє заповнювати договори, аналізувати їх на помилки та виправляти їх, шукати взаємозв'язки між нормативно-правовими актами. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>помилки</i> .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекидає їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

ІДЗ здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці

критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 12 балів, максимальний – 20 бал).

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит)

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль з дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни. Складання іспиту відбувається за попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри білетами. Відповідно до цього в екзаменаційному білеті пропонується поєднання питань як теоретичного (в т.ч. у тестовій формі), так і практичного характеру.

Таблиця – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів денної форми навчання (40 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	6	8	10
Теоретичне питання № 2	6	8	10
Практичне завдання	12	16	20
Разом:	24		40

Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (24 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.

Для кожного окремого виду завдань підсумкового семестрового контролю застосовуються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, наведені вище (Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти).

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		
D	66-72		
E	60-65		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній нижче таблиці.

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав здобувач з дисципліни за результатами поточного та підсумкового контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній здобувачем сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

1. Сучасна парадигма правочину в цивільному праві України: від паперової до електронної форми.
2. Правова природа смарт-контрактів (smart contracts) та особливості їх виконання в блокчейн-мережах.
3. Юридична сила правочинів, укладених за допомогою месенджерів та електронної пошти: стандарти доказування.
4. Кваліфікований електронний підпис (КЕП) та «Дія.Підпис»: правовий статус та судова практика застосування.
5. Переддоговірна відповідальність (culpa in contrahendo): відшкодування збитків за недобросовісне ведення переговорів.
6. Попередній договір та протокол про наміри: правова природа та відмінності.
7. Нікчемні та оспорювані правочини: критерії розмежування та правові наслідки.
8. Доктрина *venire contra factum proprium* (заборона суперечливої поведінки) у договірних відносинах.
9. Фраудаторні правочини (правочини на шкоду кредиторам): ознаки, суб'єктний склад та стандарти доказування.
10. Реституція як наслідок недійсності правочину та захист прав добросовісного набувача.
11. «Дефекти волі» при укладенні правочинів.
12. Тлумачення змісту правочину: застосування правила *contra proferentem* (тлумачення проти автора умови).
13. Принципи належного виконання зобов'язань в умовах воєнного стану.
14. Істотна зміна обставин (*hardship*): підстави для зміни або розірвання договору (ст. 652 ЦК України).
15. Форс-мажор (обставини непереборної сили): порядок засвідчення та правові наслідки для бізнесу.
16. Співвідношення звільнення від відповідальності через форс-мажор та припинення зобов'язання через неможливість виконання (ст. 607 ЦК України).
17. Одностороння відмова від договору або розірвання договору в судовому порядку: процедурні відмінності.
18. Особливості звернення стягнення на предмет іпотеки/застави в умовах воєнного стану (мораторії).
19. Припинення поруки: підстави.
20. Відмінність завдатку від авансу та забезпечувального платежу.
21. Договір купівлі-продажу та поставки: момент переходу ризиків випадкового знищення майна.
22. Особливості оренди майна в умовах воєнного стану: механізм застосування ст. 762 ЦК України.
23. Правове регулювання лізингових операцій: розірвання договору та вилучення предмета лізингу.
24. Договори у сфері IT: Software Development Agreement (істотні умови договору на розробку ПЗ).
25. Моделі договорів SLA (Service Level Agreement) та SaaS (Software as a Service): розподіл відповідальності.
26. Ризики перекваліфікації цивільно-правових договорів з ФОП (гіг-контрактів) у трудові відносини.
27. ЗЕД-контракти: істотні умови, валютне регулювання та арбітражні застереження.
28. Застосування правил ІНКОТЕРМС 2020: розподіл витрат та ризиків при експорті/імпорті.
29. Авторське право на комп'ютерні програми та бази даних: виникнення та захист.
30. Правовий режим контенту, створеного штучним інтелектом (AI): суб'єкти прав.
31. Службові твори в IT-сфері: розподіл майнових прав між роботодавцем та розробником.
32. Ліцензійні договори та договори про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.
33. Комерційна концесія (франчайзинг): комплекс прав, що передаються, та відповідальність сторін.
34. Кіберсквотинг та доменні спори: процедура UDRP та судовий захист прав на торговельні марки.
35. Способи захисту ділової репутації бізнесу в мережі Інтернет: визначення належного відповідача.
36. Специфіка електронних доказів у справах про дифамацію (фіксація веб-сторінок).
37. Захист персональних даних та зображення особи (GDPR стандарти та національне законодавство).
38. Конкуренція договірних та позадоговірних вимог: критерії розмежування та вибору способу захисту.
39. Генеральний делікт у цивільному праві та презумпція вини заподіювача шкоди.
40. Відповідальність юридичної особи за шкоду, завдану її працівником.
41. Відповідальність за шкоду, завдану джерелом підвищеної небезпеки: власник чи володілець.
42. Відповідальність за шкоду, завдану малолітніми та неповнолітніми особами.
43. Механізми відшкодування шкоди, завданої збройною агресією РФ (подолання судового імунітету держави-агресора).
44. Колізійні прив'язки у деліктних зобов'язаннях з іноземним елементом (*lex loci delicti commissi*).
45. Відшкодування моральної шкоди юридичній особі (шкода діловій репутації).
46. Вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення (*negotiorum gestio*) як вид позадоговірного зобов'язання.
47. Публічна обіцянка винагороди: умови виникнення зобов'язання та виплати.
48. Зобов'язання з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави (кондикція) – ст. 1212 ЦК.
49. Співвідношення кондикційних вимог з реституцією та віндикацією.
50. Повернення помилкових банківських переказів та транзакцій у віртуальних активах (криптовалюті).

51. Спадковий договір: правова природа, відмінність від заповіту та договору довічного утримання.
52. Особливості посвідчення заповітів та оформлення спадщини в умовах воєнного стану.
53. Право на обов'язкову частку у спадщині: суб'єкти та розмір.
54. Спадкування частки у статутному капіталі товариства (ТОВ) та переважне право інших учасників.
55. Правовий режим та спадкування цифрових активів (акаунти, електронні гаманці).
56. Відповідальність спадкоємців за боргами спадкодавця перед кредиторами: межі відповідальності.
57. Спадкування прав на відшкодування збитків, моральної шкоди та сплату неустойки.
58. Спадкування з іноземним елементом: визначення застосовного права та спадковий реєстр.

11. Методичне забезпечення

Освітній процес з дисципліни «Актуальні питання правового регулювання договірних та позадоговірних відносин» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою, що розміщена в Модульному середовищі для навчання: <https://msn.khmnua.edu.ua/course/view.php?id=10177>.

12. Рекомендована література

Основна

1. Вавженчук С. Я. Договірне право: підручник: у 2 т. Т.1. Харків: Право, 2022. 632 с.
2. Гуцу С. Ф., Матвєєва А. В., Спіцина Г. О. та ін. ІТ-право : навч. посіб. Харків : Нац. аеро.косм. ун-т імені М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т»; «Факт», 2022. 220 с.
3. Цивільне право України : навчальний посібник : у 2 ч. Ч. 1 / за заг. ред. канд. юрид. наук, проф. В. А. Кройтора, канд. юрид. наук, доц. Кухарєва О. Є., канд. юрид. наук, доц. Ткалича М. О. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 384 с.
4. Цивільне право України : підручник. / За ред. проф. Бошицького Ю.Л. та проф. Шишки Р.Б. (кер. авт. кол.), Загальна частина. К.: Видавництво Ліра-К, 2016. 760 с.
5. Цивільне право (частина особлива). Курс лекцій : навч. посіб. / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2022. 640 с.
6. Цивільне право : особлива частина. Практикум : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закладів] / кол. авт. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2021. 264.
7. Цивільне право України: підручник. 3-є вид., перероб. і доп. У 2 частинах. / За ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 2. Особлива. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 948 с.

Додаткова

8. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
5. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
6. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. № 2709-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 32. Ст. 422. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>.
7. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 45. Ст. 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>.
8. Про валюту і валютні цінності: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 30. Ст. 239. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>.
9. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX. Офіційний вісник України. 2023. № 3. Ст. 205. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>.
10. Про цифровий контент та цифрові послуги: Закон України від 10.08.2023 р. № 3322-IX. Голос України. 2023. № 162. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-20#Text>.
11. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 15.07.2021 р. № 1667-IX. Відомості Верховної Ради України. 2021. № 44. Ст. 364. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>.
12. Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб: Закон України від 9 січня 2025 року № 4196-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#n174>.
13. Про хмарні послуги: Закон України від 17.02.2022 р. № 2075-IX. Офіційний вісник України. 2022. № 25. Ст. 1297. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2075-20#Text>.
14. Про цифровий контент та цифрові послуги: Закон України від 10.08.2023 р. № 3322-IX. Відомості Верховної Ради України. 2023. № 91. Ст. 343. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-20#Text>.
15. Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 р. № 164. Офіційний вісник України. 2022. № 25. Ст. 1256. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/164-2022-%D0%BF#Text>.

16. Огляд судової практики Верховного Суду щодо оспорування фраздаторних правочинів (правочинів, вчинених боржником на шкоду кредитору) у цивільних спорах. Офіційний сайт Верховного Суду України. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/info_anons_daidgest_oglyad/1560421/.
17. Баранов О. А. Трансформація: соціальна & цифрова & правова: монографія у 3-х т. Т. 1. Порятунк цивілізації: економіка результату. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 272с.
18. Спадкове право: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / кол. авт. ; кер.авт. кол, канд. юрид. наук, доц. Нестерцова-Собакар О.В. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр.справ. 2017. – 164 с.
19. Пунда О.О. Арзянцева Д.А. Лучковська С.І. Концепція фінансової відповідальності та застосування програм добровільного розкриття доходів (податкової амністії). *Ірпінський юридичний часопис: науковий журнал*. 2022. Вип. 1 (8). С.131-141.
20. Пунда О. О. Когут О.В. Альтернативні системи оподаткування: ефективність їх застосування та нормативно-правової трансформації. *Юридичний науковий електронний журнал* 2022. №12. С. 309-312.
21. Пунда О.О. Арзянцева Д.А. Забезпечення захисту персональних даних в процесі провадження у справі про банкрутство. Наукові перспективи. Серія «Право». № 8 (38). С. 552-561. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-8\(38\)-541-551](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-8(38)-541-551).
22. Пунда О.О. Арзянцева Д.А. Особливості застосування процедури банкрутства у період дії воєнного стану. Збірник наукових праць. «Приватне право і підприємництво». 2023. Випуск 23. С.228-234.
23. Пунда О.О. Арзянцева Д.А. Арбітражний керуючий як суб'єкт забезпечення таємниці в процесі провадження у справі про банкрутство. Наука і техніка сьогодні. Серія «Право». 2023. №11 (25). С. 193- 202.
24. McKendrick E. Contract Law. 15th ed. London : Palgrave Macmillan, 2023. 536 p.
25. Poole J., Devenney J., Shaw-Mellors A. Contract Law: Concentrate: Law Revision and Study Guide (5th edn):Oxford University Press, 2021.

13. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека університету. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <http://library.khmnu.edu.ua/>.
2. Інституційний репозитарій ХНУ. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>.
3. Модульне середовище для навчання. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: <https://msn.khmnu.edu.ua/>.